BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI
Filijala/Podružnica Mostar

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
Филијала Мостар

Broj: JN2-03-07-1-531-6/26
Mostar: 17.04.2026. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar, u ad hoc Vijeću IVb, sastavljenom od Amara Hadžiomerovića, kao predsjednika vijeća, Mirjane Antunović i Samira Šehovića, kao članova vijeća, postupajući po žalbi potencijalnog ponuditelja FAGAS d.o.o. Sarajevo, izjavljenoj na tendersku dokumentaciju u postupku javne nabave „Nabava i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS), ugovornog tijela BH Gas d.o.o. Sarajevo, na temelju članka 93. stavak (8), 104. i članka 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj: 39/14, 59/22, 50/24) na sjednici održanoj dana 17.04.2026. godine, donio je

R J E Š E N J E

1. **Usvaja se žalba** potencijalnog ponuditelja FAGAS d.o.o. Sarajevo, izjavljena na tendersku dokumentaciju u postupku javne nabave „Nabava i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS), ugovornog tijela BH Gas d.o.o. Sarajevo, **i poništava se:**
   - Tenderska dokumentacija zajedno s Obavijesti o nabavi broj: 876-1-1-30-3-28/26 od 12.03.2026. godine
4. O povratu sredstava uplaćenih na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka ovo tijelo će donijeti posebno rješenje.

O b r a z l o ž e n j e

Ugovorno tijelo BH Gas d.o.o. Sarajevo (daljnjem tekstu: ugovorno tijelo) je dana 12.03.2026. godine objavilo Obavijest broj: 876-1-1-30-3-28/26 o provođenju postupka javne nabave „Nabava i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS).
Na predmetnu tendersku dokumentaciju, potencijalni ponuditelj FAGAS d.o.o. Sarajevo (u daljnem tekstu: žalitelj) je izjavio žalbu, koju je ugovorno tijelo sukladno članku 100. stavak (5) Zakona o javnim nabavama proslijedilo ovom tijelu kod kojeg je zaprimljena dana 01.04.2026. godine.

Žalitelj u žalbi navodi sljedeće:

Naziv nabavke: Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS).
Obavještenje: 876-1-1-30-3-28/26
Procijenjena ukupna vrijednost ugovora bez PDV-a u KM: 500,000.00
Na osnovu članova 99, 100 i 101 Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj 39/14, 59/22 i 50/24 - dalje u tekstu samo ZJN) i članova 213 i 219a Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16 - dalje samo ZUP), žalioc FAGAS Fabrika gasnih aparata d.o.o. Sarajevo, u roku od 10 dana od dana objavljivanja obavještenja u odnosu na podatke iz obavještenja o nabavci, odnosno u roku od deset dana od dana objave tenderske dokumentacije na sadržaj tenderske dokumentacije izjavljuje žalbu na tendersku dokumentaciju - Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS), Oznaka i naziv JRJN: 31711400-7, broj obavještenja o nabavci 876-1-1-30- 3-28/26 od 12.03.2026. godine, zbog:

povrede pravila postupka javne nabavke i pravila upravnog postupka

sa prijedlogom da Ugovorni organ uvaži ovu žalbu kao osnovanu u cijelosti, postupi u skladu sa članom 100 stav (4) ZJN i svojim rješenjem izmijeni tendersku dokumentaciju - Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS). Oznaka i naziv JRJN: 31711400-7, broj Obavještenja o nabavci 876-1-1-30-3-28/26 od 12.03.2026. godine, na način da:

- termin „slična kvaliteta" zamijeni terminom „ili ekvivalent", uz istovremeno precizno definisanje mjerljivih tehničkih parametara na osnovu kojih se može dokazivati ekvivalentnost;
- tehničke zahtjeve koji se odnose na „rotirajuće dosjede" redefiniše na funkcionalan i tehnološki neutralan način, bez upućivanja na konkretna konstrukcijska rješenja karakteristična za pojedine proizvođače, uz omogućavanje nuđenja tehnički ravnopravnih rješenja;
- jasno i nedvosmisleno definiše zahtjeve u pogledu sistema zaptivanja, odnosno da li se zahtijeva metal-metal zaptivanje, meko zaptivanje ili alternativna/kompozitna rješenja (uključujući PMSS koncept), te uskladi zahtjeve koji se odnose na tungsten carbide (WC) i ENP premaze na način da ne budu međusobno kontradiktorni;
- precizira kriterije prihvatljivosti za ispitivanja prema API 6D Annex B kroz jasno definisane i mjerljive performanse (npr. nivo zaptivenosti, dozvoljena curenja, broj ciklusa i si.), kako bi se omogućila objektivna i transparentna evaluacija ponuda;
- uskladi zahtjeve u vezi sa ATEX dokumentacijom sa Direktivom 2014/34/EU, na način da kao dovoljan dokaz prihvati EU Declaration of Conformity u slučajevima kada angažman ovlaštenog tijela nije obavezan, bez uvođenja dodatnih i neopravdanih uslova koji ograničavaju konkurenciju.

Ukoliko Ugovorni organ propusti postupiti u skladu sa članom 100 stav (4) ZJN, predlažemo da Ured za razmatranje žalbi uvaži ovu žalbu kao osnovanu u cijelosti, postupi u skladu sa članom 111 stav (1) tačka d) ZJN i svojim rješenjem naloži ugovornom organu da izmijeni tendersku dokumentaciju - Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS), Oznaka i naziv JRJN: 31711400-7, broj Obavještenja o nabavci 876-

1-1-30-3-28/26 od 12.03.2026. godine i tako da ista bude zakonita, te obaveže ugovorni organ da žalitelju nadoknadi troškove ovog postupka.

Obrazloženje

Ožalbena tenderska dokumentacija je nezakonita jer sadrži veći broj odredbi koje su u suprotnosti sa ZJN i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda („Sl. glasnik BiH", br. 90/14, 20/15 i 3/23 - dr. odluke).

Naime, članom 3 stav (1) ZJN propisano je da je ugovorni organ dužan postupati transparentno te osigurati jednak i nediskriminirajući tretman kandidata/ponuđača, uz obavezu obezbjeđenja pravične i aktivne konkurencije, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabavke i njegovom svrhom.

Dalje, članom 53 stav (1) ZJN propisano je da je ugovorni organ dužan pripremiti tendersku dokumentaciju u skladu sa odredbama Zakona, dok stav (5) istog člana izričito nalaže poštivanje principa jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača prilikom njene izrade. Također, članom 54 stav (1) ZJN propisano je da tehničke specifikacije moraju omogućiti svim kandidatima/ponuđačima jednak i nediskriminirajući pristup postupku nadmetanja.

Međutim, sam sadržaj tenderske dokumentacije je kontradiktoran zbog :

Ugovorni organ u Anexu 12 u Projektnom zadatku navodi da je potrebno izvršiti zamjenu ventila onima *„od istog proizvođača ili slične kvalitete".*

Odredbom člana 54 stav (9) ZJN jasno je propisano da se svako upućivanje na određeni proizvod, standard ili proizvođača mora pratiti formulacijom „ili ekvivalent", čime se osigurava mogućnost nuđenja drugih rješenja uz obaveznu dokazivu jednakovrijednost. Svrha ove odredbe je da tehničke specifikacije budu zasnovane na objektivnim, mjerljivim i provjerljivim kriterijima, koji omogućavaju transparentnu i uporedivu evaluaciju ponuda.

U konkretnom slučaju, korištenje izraza „slična kvaliteta" ne ispunjava zakonski standard „ekvivalentnosti", jer ne predstavlja pravno niti tehnički odrediv pojam. Pojam „ekvivalent" podrazumijeva dokazivu i mjerljivu jednakovrijednost u odnosu na propisane tehničke specifikacije, putem standarda, certifikata ili jasno definisanih tehničkih karakteristika, dok izraz „slična kvaliteta" predstavlja neodređen i subjektivan kriterij koji ne omogućava objektivnu provjeru niti uporedivost ponuda. Za razliku od toga, izraz „slična kvaliteta" ne nudi nikakve objektivne kriterije na osnovu kojih bi ponuđači mogli oblikovati ponudu niti ugovorni organ izvršiti zakonitu ocjenu.

Takva formulacija nužno dovodi do pravne nesigurnosti, jer ponuđači nisu u mogućnosti unaprijed utvrditi šta će ugovorni organ smatrati prihvatljivim rješenjem, te otvara prostor za proizvoljno i subjektivno ocjenjivanje ponuda. Time se direktno dovode u pitanje osnovni principi iz člana 3 ZJN, posebno princip transparentnosti i jednakog tretmana, budući da kriteriji prihvatljivosti nisu unaprijed jasno i jednako dostupni svim učesnicima u postupku.

Imajući u vidu da tehničke specifikacije moraju biti precizne, jasne i objektivno provjerljive, kako bi se osigurala stvarna konkurencija i zakonita evaluacija ponuda, upotreba neodređenih pojmova poput „slična kvaliteta" predstavlja povredu ZJN i osnov za osporavanje zakonitosti tenderske dokumentacije..

Slijedom navedenog, tenderska dokumentacija je u ovom dijelu suprotna članu 54 stav (9) ZJN, kao i članu 3 ZJN, što je čini nezakonitom.

(2) **Prikriveno favorizovanje proizvođača „Cameron"**

U opisu postojećeg stanja Ugovorni organ navodi da su trenutno instalirane slavine marke Cameron, dok se u Aneksu 12 - Projektnom zadatku, pod tačkom II (Opis tehničkog stanja), zahtijevaju „metalni sa rotirajućim dosjedima".

Zahtjev za „rotirajućim dosjedima" ne predstavlja neutralnu tehničku karakteristiku, već specifično konstrukcijsko rješenje koje je karakteristično za određene modele proizvođača Cameron (npr. T31), odnosno za vrlo ograničen krug proizvođača. Time tehnička specifikacija faktički ne opisuje funkcionalne zahtjeve predmeta nabavke, već konkretno tehničko rješenje, čime se direktno favorizuje određeni proizvođač.

Takvo postupanje je u suprotnosti sa članom 54 stav (3) ZJN, kojim je izričito zabranjeno definiranje tehničkih specifikacija na način koji upućuje na određeni proizvod, proizvođača ili posebno rješenje, osim ako je to objektivno opravdano predmetom nabavke, što u konkretnom slučaju nije dokazano. Naime, funkcija zaptivanja može se ostvariti kroz različita tehnička rješenja koja su u praksi ravnopravna i široko prihvaćena, te ne postoji opravdan razlog da se insistira upravo na jednom konstrukcijskom principu. Dodatno, i u situaciji kada bi upućivanje na konkretno rješenje bilo izuzetno dopušteno, Ugovorni organ je bio dužan primijeniti član 54 stav (9) ZJN i jasno omogućiti nuđenje „ekvivalentnih" rješenja. Međutim, ni formalno ni suštinski nije obezbijeđena mogućnost dokazivanja ekvivalentnosti kroz jasno definisane tehničke parametre. Pojam ekvivalenta podrazumijeva dokazivu i mjerljivu jednakovrijednost kroz standarde, performanse i tehničke karakteristike, dok insistiranje na „rotirajućim dosjedima" kao konstrukcijskom rješenju unaprijed isključuje sva druga tehnički validna rješenja, bez mogućnosti njihove objektivne evaluacije.

Ovakvo definisanje tehničkih specifikacija direktno ograničava konkurenciju i dovodi ponuđače u neravnopravan položaj, čime se krše osnovni principi iz člana 3 ZJN.

Navedeni pristup je suprotan i pravnim standardima Evropske unije, posebno članu 42. Direktive 2014/24/EU, koji propisuje da tehničke specifikacije ne smiju imati za cilj niti učinak neopravdanog ograničavanja tržišnog nadmetanja, te da moraju omogućiti jednak pristup svim privrednim subjektima.

Slijedom navedenog, predmetna tehnička specifikacija predstavlja nedozvoljeno ograničavanje konkurencije i povredu ZJN, te kao takva ne može opstati u pravnom prometu Slijedom navedenog, tenderska dokumentacija je u ovom dijelu suprotna članu 54 stav (3) i 54 stav (9) ZJN, što je čini nezakonitom.

(3) **Tehnička kontradiktornost zahtjeva (WC vs. ENP)**

U tenderskoj dokumentaciji, u dijelu „Ciljevi i zadaci Projektnog zadatka", pod tačkom A) „Zahtjevi za kuglaste slavine", propisano je da closjedi slavina trebaju biti metal-metal, pri čemu kugla i sjedište moraju biti presvučeni slojem volfram karbida debljine 300 mikrona, dok se istovremeno za materijal kugle zahtijeva AISI 4130/ASTM A694 Gr. F50 sa tvrdo hromiranim ili niklanim (ENP) slojem minimalne debljine 25 mikrona. Međutim, navedeni tehnički zahtjevi su međusobno kontradiktorni i tehnički nespojivi u okviru jedne specifikacije. Naime, volfram karbid (WC) se koristi u sistemima metal-

metal zaptivanja, dok se ENP (niklanje) primarno primjenjuje kod sistema mekog zaptivanja, što je dodatno potvrđeno i drugim dijelovima tenderske dokumentacije (tačka 1010). Time ostaje nejasno da li su ovi zahtjevi postavljeni kumulativno ili alternativno. Takva neodređenost i unutrašnja kontradiktornost tehničkih specifikacija direktno je suprotna članu 54 stav (1) ZJN, kojim je propisano da tehničke specifikacije moraju omogućiti svim kandidatima/ponuđačima jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, kao i članu 53. stav (1) i (5) ZJN, koji obavezuju ugovorni organ da tendersku dokumentaciju pripremi jasno, precizno i u skladu sa principima jednakog tretmana i nedisluiminacije.

Nejasno definisani i međusobno isključivi zahtjevi onemogućavaju ponuđače da pouzdano utvrde predmet nabavke, te da na osnovu toga pripreme tehnički usklađenu ponudu i izvrše pravilnu kalkulaciju cijene. Posljedično, ovakva specifikacija stvara pravnu nesigurnost i dovodi ponuđače u neravnopravan položaj, čime se narušava princip transparentnosti iz člana 3 ZJN.

Nadalje, ovakav pristup je suprotan i članu 42 Direktive 2014/24/EU, koji zahtijeva da tehničke specifikacije budu jasno i precizno formulisane, te da ne smiju imati za posljedicu neopravdano ograničavanje tržišnog nadmetanja. Tehničke specifikacije moraju omogućiti ekonomskim operatorima da jasno razumiju zahtjeve ugovornog organa i da pripreme ponude na uporedivoj osnovi, što u konkretnom slučaju nije ispunjeno.

Slijedom navedenog, predmetni zahtjevi predstavljaju bitan nedostatak tenderske dokumentacije, jer su nejasni, međusobno kontradiktorni i tehnički neprovedivi, te kao takvi onemogućavaju zakonito provođenje postupka javne nabavke i čine tendersku dokumentaciju nezakonitom.

Neprecizni kriteriji za ispitivanja prema API 6D Annex B

Ugovorni organ u Projektnom zadatku, u dijelu koji se odnosi na zahtjeve za kuglaste slavine - tražena ispitivanja, propisuje obavezu provođenja ispitivanja u skladu sa standardom API 6D Annex B, međutim ne definiše mjerljive kriterije prihvatljivosti rezultata tih ispitivanja.

Samo formalno upućivanje na standard, bez preciziranja konkretnih zahtijevanih performansi (npr. nivo dozvoljenog propuštanja, klasa zaptivanja, trajnost, broj ciklusa, itd.), ne ispunjava zakonski standard jasnoće i preciznosti tehničkih specifikacija. Naime, ponuđači moraju unaprijed znati koje će konkretne vrijednosti i performanse Ugovorni organ smatrati zadovoljavajućim, kako bi mogli pripremiti tehnički usklađenu i uporedivu ponudu.

Ovakvo neodredeno pozivanje na standard ostavlja prostor za naknadno i arbitrarno tumačenje rezultata ispitivanja u fazi evaluacije ponuda, što je u suprotnosti sa članom 54. stav (1) ZJN, kojim je propisano da tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, kao i sa članom 3. ZJN koji nalaže transparentnost i jednak tretman ponuđača.

Dodatno, član 42 Direktive 2014/24/EU zahtijeva da tehničke specifikacije budu formulisane na način koji omogućava jasnu i nedvosmislenu identifikaciju zahtjeva ugovornog organa, kako bi svi ekonomski operatori mogli razumjeti predmet nabavke i pripremiti ponude na uporedivoj osnovi. U konkretnom slučaju, izostanak mjerljivih

kriterija prihvatljivosti dovodi do situacije u kojoj ponuđači ne raspolažu istim informacijama o standardu koji treba ispuniti, čime se narušava princip jednakog tretmana.

Slijedom navedenog, predmetna odredba tenderske dokumentacije predstavlja nejasno i pravno nedopušteno definisanje tehničkih zahtjeva, koje omogućava subjektivnu evaluaciju ponuda i time ugrožava zakonitost postupka javne nabavke, kao i same tenderske dokumentacije koja je suprotna ZJN.

(4) **Neproporcionalan zahtjev za ATEX dokumentaciju**

U tački 13.2. tenderske dokumentacije, Ugovorni organ navodi da *„Izjava o usklađenosti s ATEX direktivom - nije prihvatljiv dokaz ako nije naveden broj i institucija gdje se čuva dokumentacija".*

Ovakav zahtjev nije u skladu sa relevantnim propisima Evropske unije. Naime, prema Direktivi 2014/34/EU (ATEX), za određene kategorije mehaničke opreme, uključujući kuglaste slavine, proizvođač može dokazati usklađenost putem EU Declaration of Conformity, bez obaveznog angažmana ovlaštenog tijela. Uvođenjem dodatnog zahtjeva za navođenje broja i institucije gdje se dokumentacija čuva, Ugovorni organ faktički postavlja strožije uslove od onih predviđenih relevantnim EU propisima, bez da je za to dao tehničko ili funkcionalno opravdanje.

Time se narušava princip proporcionalnosti iz člana 3. ZJN, kao i obaveza da se tehnički zahtjevi definišu na način koji ne ograničava konkurenciju više nego što je nužno za ostvarenje svrhe nabavke. Ovakvo postupanje predstavlja nepotrebnu prepreku tržišnom nadmetanju i dovodi ponuđače u neravnopravan položaj.

Istovremeno, cjelokupna tehnička specifikacija sadrži niz nejasnoća i unutrašnjih kontradikcija koje dodatno ograničavaju konkurenciju. U tenderskoj dokumentaciji su paralelno navedeni zahtjevi za tungsten carbide premaz debljine 300 pm (tipičan za metal-metal zaptivanje) i ENP premaz kugle minimalne debljine 25 pm (tipičan za sisteme sa mekim zaptivanjem), pri čemu nije jasno da li su ovi zahtjevi kumulativni ili alternativni. Budući da se radi o različitim tehničkim konceptima zaptivanja, ovakva formulacija čini specifikaciju nejasnom i otežava ponuđačima pripremu tehnički usklađene ponude.

Dodatno, iz tenderske dokumentacije nije jasno da li su prihvatljiva savremena tehnička rješenja koja se široko koriste u gasnoj industriji, poput koncepta Primary Metal Seat / Secondary Soft Seal (PMSS), gdje se kombinuje metal-metal primarno zaptivanje i sekundarno zaptivanje putem soft materijala (npr. PTFE ili PEEK). Ovakva rješenja su tehnički validna, pouzdana i zastupljena kod renomiranih proizvođača, te njihovo implicitno isključivanje, bez jasnog obrazloženja, predstavlja ograničavanje konkurencije.

Nejasnoće se dodatno produbljuju činjenicom da je u prethodnom postupku javne nabavke istog predmeta, nakon postavljenih pitanja putem Portala javnih nabavki, Ugovorni organ prihvatio i razjasnio mogućnost nuđenja alternativnih tehničkih rješenja, uključujući PMSS koncept. U tom kontekstu nije jasno iz kojeg razloga takvo pojašnjenje nije inkorporirano u novu tendersku dokumentaciju, već se ponovo uvode nejasnoće u pogledu prihvatljivih rješenja.

Nadalje, Ugovorni organ upućuje na ispitivanja u skladu sa API 6D Annex B, ali ne definiše kriterije prihvatljivosti rezultata tih ispitivanja. Takvo pozivanje na standard bez

preciziranja mjerljivih zahtjeva ostavlja prostor za arbitrarnu procjenu ponuda u fazi evaluacije, što je suprotno principu transparentnosti iz člana 3 Z]N i obavezi iz člana 54 stav (1) da tehničke specifikacije budu jasne i omogućavaju jednak pristup nadmetanju.
Sagledano u cjelini, predmetna tenderska dokumentacija ne obezbjeđuje jasne, precizne i nediskriminirajuće tehničke zahtjeve, već stvara pravnu nesigurnost, otežava pripremu ponuda i ostavlja prostor za subjektivnu evaluaciju. Takvo postupanje je suprotno ZJN i standardima iz člana 42 Direktive 2014/24/EU, koji zahtijevaju da tehničke specifikacije budu formulisane na način koji omogućava stvarnu konkurenciju i jednak tretman svih ponuđača.
Sagledano u cjelini, predmetna tenderska dokumentacija ne obezbjeđuje jasne, precizne i nediskriminirajuće tehničke zahtjeve, već stvara pravnu nesigurnost, otežava pripremu ponuda i ostavlja prostor za subjektivnu evaluaciju. Takvo postupanje je suprotno Z]N i standardima iz člana 42 Direktive 2014/24/EU, koji zahtijevaju da tehničke specifikacije budu formulisane na način koji omogućava stvarnu konkurenciju i jednak tretman svih ponuđača.
Predlažemo da Ugovorni organ uvaži ovu žalbu kao osnovanu u cijelosti, postupi u skladu sa članom 100 stav (4) ZJN i svojim rješenjem izmijeni tendersku dokumentaciju, na način da:

- termin „slična kvaliteta" zamijeni terminom „ili ekvivalent", uz istovremeno precizno definisanje mjerljivih tehničkih parametara na osnovu kojih se može dokazivati ekvivalentnost;
(5) tehničke zahtjeve koji se odnose na „rotirajuće dosjede" redefiniše na funkcionalan i tehnološki neutralan način, bez upućivanja na konkretna konstrukcijska rješenja karakteristična za pojedine proizvođače, uz omogućavanje nuđenja tehnički ravnopravnih rješenja;
(6) jasno i nedvosmisleno definiše zahtjeve u pogledu sistema zaptivanja, odnosno da li se zahtijeva metal-metal zaptivanje, meko zaptivanje ili alternativna/kompozitna rješenja (uključujući PMSS koncept), te uskladi zahtjeve koji se odnose na tungsten carbide (WC) i ENP premaze na način da ne budu međusobno kontradiktorni;
(7) precizira kriterije prihvatljivosti za ispitivanja prema API 6D Annex B kroz jasno definisane i mjerljive performanse (npr. nivo zaptivenosti, dozvoljena curenja, broj ciklusa i si.), kako bi se omogućila objektivna i transparentna evaluacija ponuda; uskladi zahtjeve u vezi sa ATEX dokumentacijom sa Direktivom 2014/34/EU, na način da kao dovoljan dokaz prihvati EU Declaration of Conformity u slučajevima kada angažman ovlaštenog tijela nije obavezan, bez uvođenja dodatnih i neopravdanih uslova koji ograničavaju konkurenciju.

Ukoliko Ugovorni organ propusti postupiti u skladu sa članom 100 stav (4) ZJN, predlažemo da Ured za razmatranje žalbi uvaži ovu žalbu kao osnovanu u cijelosti, postupi u skladu sa članom 111 stav (1) tačka d) ZJN i svojim rješenjem naloži ugovornom organu da izmijeni tendersku dokumentaciju - Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na Blok stanicama (BS), Oznaka i nazivJRJN: 31711400-7, broj Obavještenja o nabavci 876-

1-1-30-3-28/26 od 12.03.2026. godine i tako da ista bude zakonita, te obaveže ugovorni organ da žalitelju nadoknadi troškove ovog postupka.
Potražujemo naknadu troškova ovog postupka kao i naknade za pokretanje žalbenog postupka i iznosu od 7.500,00 KM druge troškove nastale za žalioca u ovom žalbenom postupku.

Ugovorno tijelo u izjašnjenju na žalbu ističe da daje sljedeće izjašnjenje sa prijedlogom da Ured za razmatranje žalbi istu odbije u cijelosti kao neosnovanu, kako slijedi:
Ugovorni organ „BH-Gas" d.o.o. Sarajevo je dana, 12.03.2026. godine, objavio tendersku dokumentaciju u postupku javne nabavke, Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na blok stanicama (BS), objava nabavke broj: 876-1-1-30-3-28/26, a na koju je žalitelj ponuđač Fagas d.o.o. Sarajevo, uložio žalbu.
Nezadovoljan ovom tenderskom dokumentacijom, potencijalni ponuđač Fagas d.o.o. Sarajevo je dana, 26.03.2026. godine, izjavio žalbu broj: 06-1-153-6/26 zaprimljenu kod Ugovornog organa dana, 24.03.2026. godine.
Ispitujući formalne pretpostavke za postupanje po žalbi ponuđača Fagas d.o.o. Sarajevo, izjavljenu na tendersku dokumentaciju broj: 876-1-1-30-3-28/26 od 12.03.2026. godine u postupku javne nabavke Nabavka i ugradnja podzemnih blok ventila na blok stanicama (BS), objava nabavke broj: 876-1 -1-30- 3-28/26, ocijenio da je žalba *blagovremena, dopuštena i izjavljena od strane ovlaštenog lica,* ali je neosnovana, te istu uz ovo izjašnjenje prosljeđuje na dalje postupanje Uredu za razmatranje žalbi BiH, a u skladu sa odredbom člana 100. stav 5. Zakona o javnim nabavkama BiH.
U skladu sa članom 100 stav 1) Zakona o javnim nabavkama Ugovorni organ pristupa ocjeni da li je žalba blagovremena, dopuštena, i izjavljena od ovlaštenog lica.
Ugovorni organ smatra da je žalba u cijelosti neosnovana u pogledu žalbenih navoda kako slijedi:
Naime, žalitelj u žalbi osporava tendersku dokumnetaciju, a u segmentu propisanih uslova za tehničku i profesionalnu sposobnost, te u nastavku Izjašnjenja dajemo odgovore na svaki pojedinačni žalbeni navod žalitelja i to kako slijedi:
I žalbeni navod
I žalbeni navod
1. Žalioc navodi da upotreba izraza „slična kvaliteta" nije u skladu sa članom 54. stav (9) ZJN. Međutim. ugovorni organ je termin koristio u kontekstu osiguranja funkcionalne jednakosti opreme,
a ne favorizovanja određenog proizvođača. Dokumentacija je jasno predvidjela da ponuđači mogu dokazati jednakovrijednost putem tehničkih parametara i certifikata. Stoga, navod o povredi ZJN nije osnovan.
Pominjanje termina „slične kvalitete" u projektnom zadatku se koristi samo kod opisa postojećeg stanja na strani 52 i 54.-Ciljevi i zadaci projektnog zadatka, koje je ugovorni organ dao da bi olakšao ponuđačima, odnosno jasno je navedeno da ponuđači nisu obavezni dostaviti isključivo „Cameron" već mogu ponuditi i druge proizvođače iste ili slične kvalitete.
Dok se kod opisa slavine (ventila) na strani 55. tenderske dokumentacije koristi termin „jednakovrijedan" što je prevod termina „ekvivalent", odnosno ima isto značenje, što je i žalitelju

bilo u potpunosti jasno prilikom prošle objave istog postupka. Dakle, upotreba termina „ekvivalent" ili „jednakovrijedan" je identično jedno drugom što upućuje da je zahtjev žalitelja u potpunosti neopravdan.
Definicija termina „ekvivalent" jasno je definisana Zakonom o javnim nabavkama BiH, međutim isto značenje ima i termin „jednakovrijedan" koji se koristi u tenderskoj dokumentaciji. te je potpuno jasno da ponuđeni proizvodi moraju zadovoljavati sve zahtjeve iz tenderske dokumentacije, tj. obavljati istu funkciju, biti iste ili bolje kvalitete, istih ili boljih karakteristika, istih ili viševrijednih certifikata, itd., a to je potrebno dokazati tehničkom dokumentacijom.
Ugovorni organ ističe daje žalitelj prilikom prethodne objave istog postupka dostavio svoju ponudu, a da se tenderska dokumentacija nije mijenjala od prošle objave, odnosno da su propisani identični uslovi i koji prošli put žalitelju nisu bili diskriminatorni jer je uzeo učešće u istom postupku i dostavio svoju ponudu i da pri tom nije imao primjedbi na propisane uslove u tenderskoj dokumentaciji.
Ovakav žalbeni navod žalitelja Ugovorni organ smatra neosnovanim.

II žalbeni navod

2. „Rotirajući dosjedi" i navodno favorizovanje proizvođača „Cameron"

Žalioc tvrdi da se ovim zahtjevom favorizuje proizvođač Cameron. Ugovorni organ ističe da zahtjev za rotirajućim dosjedima proizlazi iz tehničkih potreba sistema i sigurnosnih standarda, a ne iz namjere da se favorizuje određeni proizvođač. Funkcionalni zahtjev je opravdan predmetom nabavke. pa navod nije osnovan.
Kuglaste slavine s rotirajućim dosjedima ugrađene su (kako je i navedeno u Projektnom zadatku koji je sastavni dio tenderske dokumentacije) I funkcioniraju besprijekorno već decenijama na transportnom sistemu Ugovornog organa te je zahtjev za takvom tehničkom izvedbom kuglaste slavine potpuno opravdan.
Kako bi se osigurala mogućnost konkurencije ovoj izvedbi, Ugovorni organ je propisao i nuđenje kuglastih slavina s metalnim dosjedima (brtvljenje metal-metal), čime je ugovorni organ omogućio nuđenje i drugih proizvođača.
Navedenim uslovima postavljenim u tenderskoj dokumentaciji na strani 55. je sasvim jasno propisano i ostavljena mogućnost nuđenja i proizvoda drugih proizvođača, a ne samo jednog kako to žalitelj paušalno navodi u žalbi
Shodno navedneom i ovaj žalbeni navod je neosnovan.

III. žalbeni navod

3. Navodna kontradiktornost zahtjeva (WC vs. ENP)

Žalioc ukazuje na kontradiktornost između zahtjeva za volfram karbidnim premazom i ENP slojem. Ugovorni organ pojašnjava da se radi o alternativnim tehničkim rješenjima, a ne kumulativnim
zahtjevima. Dokumentacija je ostavila mogućnost ponuđačima da ponude jedno od prihvatljivih rješenja.
U poglavlju A) Zahtjevi za kuglaste slavine, Ugovorni organ dozvolio je uz kuglaste slavine s rotirajućim dosjedima i nuđenje kuglastih slavina s metalnim dosjedima (brtvljenje metal-metal) pričemu kugla i sjedište trebaju biti presvučeni s 300 mikrona wolfram karbida. Pritom je u definiciji materijala kugle navedeno: "Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući. tvrdo kromirano ili niklano debljine sloja min. 25 mikrona:"

Ovi zahtjevi nisu u kontradikciji budući da je upravo zbog razlika u tehnologiji proizvodnje svakog proizvođača ostavljeno slobodno da ponuđač ponudi dio kugle koji naliježe na sjedište otvrdnuto wolfram karbidom dok je ostatak kugle presvučen ENP-om, ili da, ukoliko mu to tehnologiji proizvodnje više odgovara, proizvođač cijelu kuglu presvuče wolfram karbidom. Cilj presvlačenja wolfram karbidom je da se obezbjedi zaštita zaptivne površine na abraziju i trošenje. Dakle, netačno ponuđač tumači da su ova dva uslova kontradiktorna, već se isključivo radi o dodatnoj mogućnosti ponuđačima zbog različitih tehnologija proizvodnje da dostave ili jedno ili drugo.
Nadalje, isto je i kod zaptivnog sistema PMSS - dosjedne površine moraju biti otvrdnute i proizvođač mora dokazati isto priloženom dokumentacijom i skicama izvedbe dosjeda (koje su površine presvučene kojim premazom, ojačane dosjedne površine). U cilju jasnijeg razumijevanja postavljenog zahtjeva na stranici 55. projektnog zadatka, niže navodimo razdvojene zahtjeve za kuglaste slavine koje trebaju biti u jednoj od sljedećih izvedbi što dakle upućuje da se ne radi o preferiranju određenog ponuđača niti kontradiktornosti navedenih zahtjeva:
A) kuglaste slavine s metalnim rotirajućim dosjedima -Materijal tijela slavine i prirubnice: ASTM A350 Gr.LF2/A 516 Gr. 70 ili jednakovrijedan;
-Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući, niklano debljine sloja min. 25 mikrona;
-Materijal prstena sjedišta AISI 410 SS
-Vreteno: ASTM A 105 / AISI 4130, niklano min. 25 mikrona;
-Vijci i matice: ASTM A 193 B7/194 2H;
-O-prsten i mekani dosjedi: PTFE/NYLON;
ILI
B) kuglaste slavine s dosjedima metal-metal -Materijal tijela slavine i prirubnice: ASTM A350 Gr.LF2/A 516 Gr. 70 ili jednakovrijedan;
-Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući, niklano debljine sloja min. 25 mikrona, dodatno otvrdnuto slojem wolfram carbide (TCC) debljine 300 mikrona;
-Materijal prstena sjedišta AISI 410 SS otvrdnuto slojem wolfram carbide (TCC) debljine 300 mikrona
-Vreteno: ASTM A 105/AISI 4130, niklano min. 25 mikrona;
-Vijci i matice: ASTM A 193 B7/194 2H;
-O-prsten i mekani dosjedi: PTFE/NYLON;
Također, žalitelj u žalbi navodi da su navedeni uslovi kontradiktorni pa između ostalog navodi daje isto opisano i u drugim dijelovima tenderske dokumentacije i poziva se na (tačku 1010), međutim ova tačka ne postoji uopće u tenderskoj dokumentaciji i projektnom zadatku, te nije jasna namjera žalitelja navođenje nepostojeće tačke kao i nepostojećih uslova u tenderskoj dokumentaciji.

IV žalbeni navod

4. Neprecizni kriteriji za ispitivanja prema API 6D Annex B

Žalioc navodi da kriteriji nisu precizirano definisani. Ugovorni organ ističe da je pozivanje na međunarodno priznati standard API 6D Annex B dovoljno da se osigura objektivnost i transparentnost, jer standard sam po sebi sadrži mjerljive parametre.
Ugovorni organ je postupio u skladu s odredbom člana 54. Zakona o javnim nabavama Bosne i Hercegovine, kojom je propisano da se tehničke specifikacije mogu definirati pozivanjem na

standarde, tehničke ocjene ili tehničke specifikacije, uz obavezu osiguranja jednakog i ne diskriminirajućeg pristupa svim ponuđačima.

Navedeno je ujedno u skladu i s članom 42. Direktive 2014/24/EU, kojim je predviđeno da se tehničke specifikacije mogu utvrditi upućivanjem na tehničke standarde i druge normativne dokumente, pod uslovom da takvo upućivanje ne dovodi do neopravdanog ograničavanja tržišne konkurencije.

Suprotno navodima žalitelja, upućivanje na standard API 6D Annex B, ne može se smatrati neodređenim ili nepreciznim zahtjevom, budući da se radi o opće prihvaćenom tehničkom standardu koji sadrži jasno utvrđene i mjerljive kriterije prihvatljivosti. API 6D je standard za konstrukciju, proizvodnju i ispitivanje slavina (ventila) gdje je navedeno sve, uključujući kriterije prihvatljivosti kao i povezane standarde. U annexu B su navedena dodatna ispitivanja koja ugovorni organ traži, a ne podrazumijevaju se za svaki API 6D slavinu (ventil).

Slijedom toga, kriteriji na koje se žalitelj poziva kao nedostajuće, sadržani su u samom standardu, na koji se tenderska dokumentacija izričito referira. Okolnost da ugovorni organ nije u tekstu tenderske dokumentacije dodatno elaborirao sve tehničke elemente tog standarda ne može se ni sa kojeg aspekta smatrati povredom zakona, niti dovodi u pitanje zakonitost postavljenih tehničkih specifikacija.

Dakle, postavljeni uslov u tenderskoj dokumentaciji koji se odnosi na ispitivanja u skladu sa API 6D Annex B, se isključivo odnosi na osiguranje kvalitete i sigurnosti ponuđene opreme. S obzirom da se ugovorni organ poziva na standard sasvim je jasno da takav standard je već propisao uslove i referentne vrijednosti itd. koje je potrebno zadovoljiti te ugovorni organ nije obavezan definisati dodatno kriterije prihvatljivosti rezultata tih ispitivanja, a kako to žalitelj pogrešno tumači u ovom žalbenom navodu.

Stoga, ni ovaj navod nije osnovan.

V žalbeni navod

5. Neproporcionalan zahtjev za ATEX dokumentaciju ATEX dokumentacija

Žalioc smatra da je zahtjev za dodatnim navođenjem broja i institucije gdje se dokumentacija čuva, neproporcionalan. Ugovorni organ pojašnjava da je zahtjev uveden radi osiguranja provjerljivosti i sigurnosti, što je u skladu sa principom proporcionalnosti i svrhom nabavke. Ovaj zahtjev ne predstavlja diskriminaciju, već dodatnu garanciju sigurnosti. U prilog ovoj činjenici govori i podatak da veliki broj proizvođača ove opreme posjeduje ATEX certifikat, te se isto tako provjerom postupaka nabavki za istu opremu ugovornih organa u regionu jasno može utvrditi da se upravo ovaj zahtjev postavlja u tenderskim dokumentacijima kako bi se osigurala kvaliteta isporučenog proizvoda.

U cijelosti prema tehničkim uslovima rada sistema ugovornog organa, ugovorni organ izričito zahtijeva, opremu s valjanim ATEX certifikatom u skladu s Direktivom 2014/34/EU čl. 13 (b) budući će ista biti ugrađena u prostor ugrožen eksplozivnom atmosferom klasificiran kao Zona I.

Što znači da je ovakav zahtjev u potpunosti tehnički i funkcionalno opravdan i da je u potpunosti usklađen sa Direktivom 2014/34/EU.

Ugovorni organ želi pritom naglasiti da u vrijeme kada se u cijelom svijetu pooštravaju mjere protiv ispuštanja gasa u atmosferu i kada se promovira upotreba hidrogena u gasovodnim mrežama, smanjivanje tehničkih zahtjeva i kriterija da bi se udovoljilo proizvođačima i trgovcima robom koja iste na zadovoljava, ugovornom organu nije prihvatljivo i ne želi preuzeti odgovornost za ugradnju opreme s nedostatnim dokazima kvalitete, imajući u vidu opasnost i rizik koji podrazumjeva

bavljenje ovim poslom, te se isključivo zbog toga zahtijevaju proizvodi najbolje kvalitete kako bi se smanjio rizik.
Zbog svega navedenog ovaj žalbeni navod se smatra neosnovanim.
Ugovorni organ još jedno napominje da je isti postupak javne nabavke već provodio sa identično postavljenim uslovima i da je i žalitelj aktivno uzeo učešće u istom, dostavljajući svoju ponudu i da pri tome prilikom objave tenderske dokumentacije nije imao primjedbi niti je ulagao žalbu na istu.
S obzirom na navedeno, ugovorni organ predlaže da Ured za razmatranje žalbi odbije žalbu kao neosnovanu.

Ovo tijelo je po službenoj dužnosti, prije razmatranja žalbe, utvrđivalo dopuštenost, pravovremenost, te da li je žalba izjavljena od ovlaštene osobe, sukladno članku 109. Zakona o javnim nabavama, te utvrdilo da je žalba pravovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštene osobe.

Pored navedenog ovo tijelo je prije razmatranja žalbe utvrđivalo ispunjenost uvjeta u smislu odredbe članka 105. i članka 108. stavak (3) Zakona o javnim nabavama i utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za postupanje po istoj na način kako definiraju odredbe navedenih članaka Zakona.

Žalba je djelomično utemeljena

Postupajući po žalbi, ovo tijelo je izvršilo uvid u dostavljenu dokumentaciju, analizirajući pojedinačne dokaze i njihovu međusobnu vezu, imajući u vidu žalbene navode, izjašnjenje ugovornog tijela i pravila postupka provođenja javnih nabava.

U prvom žalbenom navodu žalitelj ističe da se u Anexu 12 u Projektnom zadatku navodi da je potrebno izvršiti zamjenu ventila onima *„od istog proizvođača ili slične kvalitete"*. Za žalitelja je sporno korištenje izraza „slična kvaliteta" koji ne ispunjava zakonski standard „ekvivalentnosti", jer ne predstavlja pravno niti tehnički odrediv pojam. Smatra da navedeni izraz predstavlja neodređen i subjektivan kriterij koji ne omogućava objektivnu provjeru niti uporedivost ponuda. Isti ne nudi nikakve objektivne kriterije na osnovu kojih bi ponuđači mogli oblikovati ponudu niti ugovorni organ izvršiti zakonitu ocjenu. Slijedom navedenog tenderska dokumentacija je u ovom dijelu suprotna odredbi člana 54 stav (9) ZJN kojom je jasno propisano da se svako upućivanje na određeni proizvod, standard ili proizvođača mora pratiti formulacijom „ili ekvivalent", čime se osigurava mogućnost nuđenja drugih rješenja uz obaveznu dokazivu jednakovrijednost. Svrha ove odredbe je da tehničke specifikacije budu zasnovane na objektivnim, mjerljivim i provjerljivim kriterijima, koji omogućavaju transparentnu i uporedivu evaluaciju ponuda.

U izjašnjenju na žalbu, ugovorno tijelo navodi da je termin koristilo u kontekstu osiguranja funkcionalne jednakosti opreme, a ne favorizovanja određenog proizvođača. Dokumentacija je jasno predvidjela da ponuđači mogu dokazati jednakovrijednost putem tehničkih parametara i certifikata. Stoga, navod o povredi ZJN nije osnovan. Spominjanje termina „slične kvalitete" u projektnom zadatku se koristi samo kod opisa postojećeg stanja na strani 52 i 54.-Ciljevi i zadaci

projektnog zadatka, koje je ugovorni organ dao da bi olakšao ponuđačima, odnosno jasno je navedeno da ponuđači nisu obavezni dostaviti isključivo „Cameron" već mogu ponuditi i druge proizvođače iste ili slične kvalitete.
Dok se kod opisa slavine (ventila) na strani 55. tenderske dokumentacije koristi termin „jednakovrijedan" što je prevod termina „ekvivalent", odnosno ima isto značenje, što je i žalitelju bilo u potpunosti jasno prilikom prošle objave istog postupka. Dakle, upotreba termina „ekvivalent" ili „jednakovrijedan" je identično jedno drugom što upućuje da je zahtjev žalitelja u potpunosti neopravdan. Definicija termina „ekvivalent" jasno je definisana Zakonom o javnim nabavkama BiH, međutim isto značenje ima i termin „jednakovrijedan" koji se koristi u tenderskoj dokumentaciji, te je potpuno jasno da ponuđeni proizvodi moraju zadovoljavati sve zahtjeve iz tenderske dokumentacije, tj. obavljati istu funkciju, biti iste ili bolje kvalitete, istih ili boljih karakteristika, istih ili viševrijednih certifikata, itd., a to je potrebno dokazati tehničkom dokumentacijom. Ugovorni organ ističe da je žalitelj prilikom prethodne objave istog postupka dostavio svoju ponudu, a da se tenderska dokumentacija nije mijenjala od prošle objave, odnosno da su propisani identični uslovi i koji prošli put žalitelju nisu bili diskriminatorni jer je uzeo učešće u istom postupku i dostavio svoju ponudu i da pri tom nije imao primjedbi na propisane uslove u tenderskoj dokumentaciji."

Razmatrajući iznesene žalbene navode žalitelja ovo tijelo je utvrdilo da je u Anexu 2 – Obrazac za cijenu ponude, kolona „Opis opreme i radova", u stavkama 1 - Kuglaste slavine oznake 16" 300# BW(puni otvor) sa produžnim vretenom i fabrički navarenim produžecima dužine 50-60 cm, i 4 – Kuglaste ili konusne slavine oznake ASTM A216 WCC, 2" 300# RF, navedeno da su specifikacije date u projektnom zadatku.

Uvidom u Projektni zadatak, nedvojbeno je utvrđeno da je u opisu Projektnog zadataka – Anex 12, tačka II „Opis postojećeg stanja", ugovorno tijelo imenovalo marku postojećih slavina (ventile) Cameron 16" (DN 400) navodeći da je iste potrebno zamjeniti sa novim slavima (ventilima) od istog proizvođača ili slične kvalitete:

„Postojeće slavine (ventili) koje su predmet zamjene su marke Cameron 16" (DN 400) sa gasno uljnim pogonom, te je potrebno izvršiti zamjenu istih sa novim slavinama (ventilima) od istog proizvođača ili slične kvalitete, kompatibilnih sa postojećim gasno uljnim pogonima. Slavine (ventili) su ugrađene na transportni sistem izgrađen od čeličnih zavarenih cijevi prema API 5L X60, projektnog pritiska 50 bar. Postojeći aktuatori koji su spojeni na slavine (ventile) Cameron su tipa 11x10 marke Shafer"..

Zatim je u točki **III. *„CILJEVI I ZADACI PROJEKTNOG ZADATKA"*, navelo zahtjeve za navedene stavke:**

A) Zahtjevi za kuglaste slavine

-Klasa slavina (ventila) treba biti ANSI 300 lb;

-Krajevi za spajanje slavina (ventila) su navareni priključci prema ANSI B 31.8/ASME B 16.25;

-U slučaju da se debljina stjenke navarenog priključka slavine (ventila) razlikuje od debljine stjenke priključne cijevi oblik navarnog priključka slavine (ventila) treba biti prema ANSI B 31.8;

-Konstrukcija tijela slavine treba biti potpuno zavarena;

-Otvor slavine treba biti okrugli puni koji omogućava prolaz „piga" (inteligentnog čistača) za unutrašnje snimanje gasovoda;

-Varovi treba da budu ispitani RT.

-Dosjedi slavina trebaju biti:

a) metalni sa rotirajućim dosjedima ili

b) dosjed metal-metal pri čemu kugla i sjedište moraju biti presvučeni s 300 microna volfram karbida.

-Materijal tijela slavine i prirubnice: ASTM A350 Gr.LF2/A 516 Gr. 70 ili jednakovrijedan;

-Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući, tvrdo kromirano ili niklano debljine sloja min. 25 mikrona;

-Materijal prstena sjedišta AISI 410 SS

-Vreteno: ASTM A 105 / AISI 4130, tvrdo kromirano ili niklano min. 25 mikrona; -Vijci i matice: ASTM A 193 B7/194 2H: -O-prsten i mekani dosjedi: PTFE/NYLON;

-Dimenzije, ispitivanje i označavanje će biti u skladu sa standardom API 6D, najnovije izdanje, uz dodatne zahtjeve za ispitivanje u skladu sa API 6D Annex B.

-Tražena ispitivanja:

- *API 6D Visokotlačno ispitivanje plinom tačka B.4.2, sjedišta*
- *API 6D Visokotlačno ispitivanje plinom tačka B.4.1, kućište*
- *API 6D Nisokotlačno ispitivanje sjedišta zrakom*
- *Ispitivanje rasterećenja kućišta*
- *Anti statičko ispitivanje*
- *Predmontaža i funkcionalno ispitivanje s aktuatorom bez pritiska*

Ostali zahtjevi za kuglaste slavine:

• kugla treba biti uležištena pomoću rukavaca koji su sastavni dio kugle;

• slavine moraju imati stalno vidljive otvore za utvrđivanje položaja kugle kako bi se omogućilo preciznije namještanje krajnjih položaja kugle preko aktuatora;

• slavine se moraju normalno zakretati kod maksimalnog diferencijalnog pritiska;

• slavine moraju imati osigurano dobro brtvljenje uz kuglu i pri niskom pritisku kako bi se spriječio ulazak čestica na brtvene površine;

• slavine moraju imati osigurano automatsko rasterećenje kućišta u cilju zaštite samog kućišta, sprečavanja propuštanja i veće sigurnosti u slučaju požara;

• slavine trebaju imati mogućnost drenaže u otvorenom i zatvorenom položaju („dobule block and bleed"):

• slavine trebaju biti pogodne za horizontalnu montažu:

• slavine trebaju biti opremljene sa sistemom za sekundarno brtvljenje tj. za ubrizgavanje brtvenog materijala između kugle i brtvenog prstena u slučaju potrebe;

• brtveni materijal treba biti otporan na aromatske ugljikovodike, metanol i dr.;

• slavine s navarnim priključcima trebaju biti isporučene s produžetcima za zavarivanje na oba kraja, dužine 50-60 cm zavisno od lokacije ugradnje;

• slavine trebaju biti opremljene sa očicama za dizanje;

• slavine sa mekim brtvenim sistemom trebaju biti opremljene sistemom za odvod statičkog elektriciteta;

• slavine trebaju biti vatrootporne konstrukcije prema standardu BS 6755. API 607 i API 6FA ili API RP6;

• slavine trebaju biti konstrukcije koja sprečava izbijanje pritiska oko vretena sa najmanje dva ili više brtvenih prstena na vretenu;

• slavine moraju imati mogućnost zamjene brtve na vretenu kad je slavina u funkciji;

• slavine za podzemnu ugradnju trebaju biti isporučene sa vodonepropustnim produžnim vretenom;

• slavine za podzemnu ugradnju trebaju biti opremljene sa nadzemnim produžetcima za drenažu i sekundarno brtvljenje;

• slavine trebaju biti predviđene za jednogodišnje podmazivanje da se zakretni moment ne poveća za više od 10%.

- Zahtjev za produžno vreteno slavine:

• Slavine za podzemnu ugradnju trebaju biti isporučene sa vodonepropustnim produžnim vretenom dužine 2000 mm.

• Specificirana dužina produžnog vretena se mjeri od simetrale otvora slavine do lica prirubnice vretena.

• Materijal:

Vreteno: ASTM A 105 /AISI 4130 Vijci i

matice: ASTM A 193 B7/194 2H

-Pogon slavine

• Slavina će biti pokretana sa postojećim gasno-uljnim pogonom kod kojeg se radni gas iz gasovoda koristi za napajanje i pokretanje gasnog cilindra koji silu na klipnjači pomoću zakretnog mehanizma pretvara u zakretni moment.

• Isporučitelj će biti odgovoran za instaliranje, adaptaciju i funkcionalnost cjelokupnog sklopa slavine.

Dodatni zahtjevi za slavine pod rednim brojem 4. u Anexu broj 2:

- *Slavine se moraju normalno zakretati kod maksimalnog diferencijalnog pritiska.*
- *Konstrukcija tijela slavina će biti podmaziva.*
- *Slavine moraju imati mogućnost zamjene brtve na vretenu kad je u funkciji.*

B)Zahtjevi za zaštitu od korozije

Nakon završetka inspekcija i testiranja i njihovog prihvaćanja slavina i pogoni će biti zaštićeni zaštitnom bojom osim strojno obrađenih dijelova.
Prije početka bojenja proizvođač će temeljito posušiti unutarnje i vanjske dijelove slavine. Otvori slavine će biti zaštićeni sa vodonepropustnim čepovima ili poklopcima da bi se zaštitila kugla i dosjedi.

Površina treba biti pjeskarena do kvalitete SA 2^{V}\ te premazom sa 100% suhom tvari i debljine min. 400-500 mikrona.
Slavine instalirani iznad tla kao i pogoni trebaju biti premazani premazom na osnovi epoxy smole ili poliuretana debljine barem 300 mikrona osušenog premaza.

-Ostali zahtjevi

Slavine trebaju biti ispitane posebno, te nakon montaže kao funkcionalni sklop s gasno-uljnim pogonom

- *Ponuditelj će o provedenim ispitivanjima dostaviti zapisnike.*
- *Ponuditelj će dostaviti zapisnik o ispitivanju za cijeli sklop.*

Ponuđač treba sa Ponudom dostaviti sljedeće:

- *montažne nacrte slavina koji prikazuju gabaritne dimenzije, listu dijelova sa količinama i materijalom*
- *upute za ugradnju, rukovanje i održavanje*
- *listu rezervnih dijelova za dvogodišnji rad*
- *proceduru za kalibraciju i ispitivanje*
- *certifikate*
- *skice (crteže) sa definisanim rastojanjima ugradnje planirane slavine i aktuatora sa navarenim produžecima na kojima su pokazivač prolaza čistača i spojevi 2" za vezu sa aktuatorom (upravljačkom jedinicom) i manometrima.*

U vezi s naprijed utvrđenim činjeničnim stanjem, napominjemo da je člankom 54. stavak (2) Zakona o javnim nabavama propisano da Tehničke specifikacije, uz poštivanje obveznih bosanskohercegovačkih tehničkih pravila, određuju se:

"a) *pozivanjem na tehničke specifikacije i, uz uvažavanje sljedećeg redoslijeda, na bosanskohercegovačke standarde kojima se preuzimaju europski standardi, europska tehnička odobrenja, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodni standardi, druge tehničke referentne sustave koje su utemeljila europska tijela za standardizaciju ili, ako oni ne postoje, na bosanskohercegovačke standarde, bosanskohercegovačka tehnička odobrenja ili bosanskohercegovačke tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova te upotrebu proizvoda, pri čemu se svaka uputa mora označiti riječima "ili ekvivalent"*;

Ugovorno tijelo u svom Projektnom zadatku za sporne stavke pozvalo se na određenog proizvođača, zatim naznačio da je iste potrebno zamjeniti sa novim slavima (ventilima) od istog proizvođača ili slične kvalitete („Ekvivalent"), ali potom i navelo određene karakteristike za predmetne stavke.

Ono što je neosporno za ovo tijelo jeste činjenica da ugovorno tijelo može u određenim slučajevima naznačiti proizvođača, ali samo pod uvjetom da naznači i ekvivalent. Zakonska odredba je jasna i u članku 54. stavak 9. Zakona o javnim nabavama je propisano: "*Osim ako nije opravdano predmetom nabave, u tehničkoj specifikaciji ne smije se uputiti na određenog proizvođača, na podrijetloo ili poseban postupak, na marke, patente, tipove ili određeno podrijetlo, ako bi se time pogodovalo ili isključilo određene gospodarske subjekte ili određene proizvode. Takve su napomene iznimno dopuštene ako se predmet nabave ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati, ali se bez izuzetka moraju označiti s dodatkom "ekvivalent". Nepoznavanje predmeta nabave ne oslobađa ugovorno tijelo obveze za definiranje predmeta nabave na stvarno konkurentskoj osnovi*".

Dakle, s obzirom na predmet nabave kao i na činjenicu da je ugovorno tijelo, pored proizvođača i opisalo predmet nabave ovom tijelu ostaje nejasno zbog čega se ugovorno tijelo pozivalo na proizvođača ukoliko je predmet nabave moguće opisati, te sukladno tomu ovo tijelo cijeni da se ugovorno tijelo nije pridržavlo naprijed citiranih zakonskih odredbi.

Dalje, člankom 54. stavak (10) je propisano: "*Ako se iznimno objavi poziv za određeni proizvod s dodatkom "ili ekvivalent", ponuditelj mora na za to predviđenim praznim mjestima, prema odgovarajućim stavkama, navesti podatke o proizvodu i tipu odgovarajućeg proizvoda koji nudi te, ako se to traži, i ostale podatke koji se odnose na taj proizvod. Kriteriji mjerodavni za ocjenjivanje ekvivalentnosti navode se u opisu predmeta nabave. Dokaz ekvivalentnosti u smislu ispunjenja zahtjeva vezano za predmet nabave je dužan osigurati ponuditelj sukladno sa zahtjevima propisanim u tenderskoj dokumentaciji. Proizvodi koji su u tenderskoj dokumentaciji navedeni kao primjeri smatraju se ponuđenima ako ponuđač ne navede nikakve druge proizvode na predviđenom*

mjestu."

Pored naprijed navednog propusta ovo tijelo napominje da ugovorno tijelo nije postupilo niti po naprijed citiranoj odredbi zakona s obzirom da nije predvidjelo kolonu koju bi ponuditelji popunili u slučaju nuđenja ekvivalenta, niti je odredilo kriterije mjerodavne za ocjenu ekvivalentnosti, odnosno nije jasno propisalo što smatra jednakovrijednim proizvodom, te ostaje nejasno na koji način će ugovorno tijelo utvrditi koji proizvod je ponuđen, je li proizvod naznačenog proizvođača ili ekvivalentni.

S tim u vezi, žalitelj utemeljeno ukazuje i na nejasnoće i neprihvatljivost termina „slična kvaliteta" koji se navodi u Anexu 12 Projektnog zadatka u kontekstu odredbi članka 54. stavak (10) Zakona o javnim nabavama. Radi se o nedorečenom terminu, što je suprotno odredbi članka 53. stavak (1) ZJN da sadržaj informacija, zahtjeva i uvjeta u tenderskoj dokumentaciji mora biti precizan, jasan i odgovarajući.

U drugom žalbenom navodu žalitelj ukazuje na prikriveno favoriziranje proizvođača „Cameron". U opisu postojećeg stanja ugovorno tijelo navodi da su trenutno instalirane slavine marke Cameron, dok se u Aneksu 12 - Projektnom zadatku, pod točkom II (Opis tehničkog stanja), zahtijevaju „metalni sa rotirajućim dosjedima". Zahtjev za „rotirajućim dosjedima" ne predstavlja neutralnu tehničku karakteristiku, već specifično konstrukcijsko rješenje koje je karakteristično za određene modele proizvođača Cameron (npr. T31), odnosno za vrlo ograničen krug proizvođača. Time tehnička specifikacija faktički ne opisuje funkcionalne zahtjeve predmeta nabave, već konkretno tehničko rješenje, čime se direktno favorizira određeni proizvođač. Takvo postupanje je u suprotnosti sa članom 54 stav (3) ZJN, kojim je izričito zabranjeno definiranje tehničkih specifikacija na način koji upućuje na određeni proizvod, proizvođača ili posebno rješenje, osim ako je to objektivno opravdano predmetom nabavke, što u konkretnom slučaju nije dokazano. Naime, funkcija zaptivanja može se ostvariti kroz različita tehnička rješenja koja su u praksi ravnopravna i široko prihvaćena, te ne postoji opravdan razlog da se insistira upravo na jednom konstrukcijskom principu.
Dodatno, i u situaciji kada bi upućivanje na konkretno rješenje bilo izuzetno dopušteno, Ugovorni organ je bio dužan primijeniti član 54 stav (9) ZJN i jasno omogućiti nuđenje „ekvivalentnih" rješenja. Međutim, ni formalno ni suštinski nije obezbijeđena mogućnost dokazivanja ekvivalentnosti kroz jasno definisane tehničke parametre. Pojam ekvivalenta podrazumijeva dokazivu i mjerljivu jednakovrijednost kroz standarde, performanse i tehničke karakteristike, dok insistiranje na „rotirajućim dosjedima" kao konstrukcijskom rješenju unaprijed isključuje sva druga tehnički validna rješenja, bez mogućnosti njihove objektivne evaluacije. Navedeni pristup je suprotan i pravnim standardima Evropske unije, posebno članu 42. Direktive 2014/24/EU, koji propisuje da tehničke specifikacije ne smiju imati za cilj niti učinak neopravdanog ograničavanja tržišnog nadmetanja, te da moraju omogućiti jednak pristup svim privrednim subjektima. Slijedom navedenog, predmetna tehnička specifikacija predstavlja nedozvoljeno ograničavanje konkurencije

i povredu ZJN, te kao takva ne može opstati u pravnom prometu Slijedom navedenog, tenderska dokumentacija je u ovom dijelu suprotna članu 54 stav (3) i 54 stav (9} ZJN, što je čini nezakonitom...

U izjašnjenju na žalbu ugovorno tijelo ističe da zahtjev za rotirajućim dosjedima proizlazi iz tehničkih potreba sistema i sigurnosnih standarda, a ne iz namjere da se favorizuje određeni proizvođač. Funkcionalni zahtjev je opravdan predmetom nabavke, pa navod nije osnovan. Kuglaste slavine s rotirajućim dosjedima ugrađene su i funkcioniraju besprijekorno već decenijama na transportnom sistemu Ugovornog organa te je zahtjev za takvom tehničkom izvedbom kuglaste slavine potpuno opravdan. Kako bi se osigurala mogućnost konkurencije ovoj izvedbi, Ugovorni organ je propisao i nuđenje kuglastih slavina s metalnim dosjedima (brtvljenje metal-metal), čime je ugovorni organ omogućio nuđenje i drugih proizvođača. Navedenim uslovima postavljenim u tenderskoj dokumentaciji na strani 55. je sasvim jasno propisano i ostavljena mogućnost nuđenja i proizvoda drugih proizvođača, a ne samo jednog kako to žalitelj paušalno navodi u žalbi

U odnosu na žalbene navode ovo tijelo je izvršilo uvid u Aneks 12 – Projektni zadatak, te utvrdilo da je ugovorno tijelo u dijelu tehničkih zahtjeva za kuglaste slavine propisalo dvije alternativno dopuštene izvedbe dosjeda, i to:

a) metalni sa rotirajućim dosjedima ili

b) dosjed metal-metal pri čemu kugla i sjedište moraju biti presvučeni sa 300 mikrona volfram karbida.

Iz navedene formulacije proizlazi da tehnička specifikacija nije ograničena na jedno konstrukcijsko rješenje, nego omogućava nuđenje više tehničkih koncepata koji osiguravaju isti funkcionalni rezultat, odnosno pouzdano brtvljenje, dug vijek eksploatacije i rad u uvjetima visokog pritiska transportnog gasnog sistema.

U predmetnom smislu žalitelj ističe da je konkurentnost ugrožena, te da je ugovorno tijelo favoriziralo određenog proizvođača, ali pri tom ne upućuje ni na jedan dokaz kojim nedvojbeno zasniva iznesene tvrdnje u suprotno, pa se u navedenom smislu ne može potvrditi da je dovoljno, niti u zadovoljavajutoj mjeri uvjerljivo da žalitelj iznesenu sumnju u nedostatak konkurentnosti nesporno i dokazuje.

Navedeno upućuje da žalitelj nije uspio uspješno osporiti mogućnost jednakog pristupa svim gospodarskim subjektima, uzevši da argumentacija dostavljena s tim u vezi nije dokazana, te ako se ima u vidu da je tenderskom dokumentacijom ugovorno tijelo ostavilo mogućnost za alternativno rješenje kroz metal-metal dosjed s precizno definiranim volfram-karbidnim premazom, što ukazuje da nije bilo namjere ograničavanja tržišnog nadmetanja, žalbeni navod žalitelja odbija se **kao neutemeljen.**

U trećem žalbenom navodu žalitelj ukazuje na tehničku kontradiktornost zahtjeva (WC vs. ENP). S tim u vezi, navodi da je u dijelu „Ciljevi i zadaci Projektnog zadatka", pod tačkom A] „Zahtjevi za kuglaste slavine", propisano da dosjedi slavina trebaju biti metal-metal, pri čemu kugla i sjedište moraju biti presvučeni slojem volfram karbida debljine 300 mikrona, dok se istovremeno za materijal kugle zahtijeva AISI 4130/ASTM A694 Gr. F50 sa tvrdo hromiranim ili niklanim (ENP) slojem minimalne debljine 25 mikrona. Međutim, navedeni tehnički zahtjevi su međusobno kontradiktorni i tehnički nespojivi u okviru jedne specifikacije. Naime, volfram karbid (WC) se koristi u sistemima metal-metal zaptivanja, dok se ENP (niklanje) primarno primjenjuje kod sistema mekog zaptivanja, što je dodatno potvrđeno i drugim dijelovima tenderske dokumentacije (tačka 1010). Time ostaje nejasno da li su ovi zahtjevi postavljeni kumulativno ili alternativno. Takva neodređenost i unutrašnja kontradiktornost tehničkih specifikacija direktno je suprotna članu 54 stav (1) ZJN, kojim je propisano da tehničke specifikacije moraju omogućiti svim kandidatima/ponuđačima jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, kao i članu 53. stav (1) i (5) ZJN, koji obavezuju ugovorni organ da tendersku dokumentaciju pripremi jasno, precizno i u skladu sa principima jednakog tretmana i nedisluiminacije. Nejasno definisani i međusobno isključivi zahtjevi onemogućavaju ponuđače da pouzdano utvrde predmet nabavke, te da na osnovu toga pripreme tehnički usklađenu ponudu i izvrše pravilnu kalkulaciju cijene. Posljedično, ovakva specifikacija stvara pravnu nesigurnost i dovodi ponuđače u neravnopravan položaj, čime se narušava princip transparentnosti iz člana 3 ZJN.
Nadalje, ovakav pristup je suprotan i članu 42 Direktive 2014/24/EU, koji zahtijeva da tehničke specifikacije budu jasno i precizno formulisane, te da ne smiju imati za posljedicu neopravdano ograničavanje tržišnog nadmetanja. Tehničke specifikacije moraju omogućiti ekonomskim operatorima da jasno razumiju zahtjeve ugovornog organa i da pripreme ponude na uporedivoj osnovi, što u konkretnom slučaju nije ispunjeno.
Slijedom navedenog, predmetni zahtjevi predstavljaju bitan nedostatak tenderske dokumentacije, jer su nejasni, međusobno kontradiktorni i tehnički neprovedivi, te kao takvi onemogućavaju zakonito provođenje postupka javne nabavke i čine tendersku dokumentaciju nezakonitom.

U izjašnjenju na žalbu ugovorno tijelo pojašnjava da se radi o alternativnim tehničkim rješenjima, a ne kumulativnim zahtjevima. Dokumentacija je ostavila mogućnost ponuđačima da ponude jedno od prihvatljivih rješenja. U poglavlju A) Zahtjevi za kuglaste slavine, Ugovorni organ dozvolio je uz kuglaste slavine s rotirajućim dosjedima i nuđenje kuglastih slavina s metalnim dosjedima (brtvljenje metal-metal) pričemu kugla i sjedište trebaju biti presvučeni s 300 mikrona wolfram karbida. Pritom je u definiciji materijala kugle navedeno: "Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući, tvrdo kromirano ili niklano debljine sloja min. 25 mikrona;" Ovi zahtjevi nisu u kontradikciji budući da je upravo zbog razlika u tehnologiji proizvodnje svakog proizvođača ostavljeno slobodno da ponuđač ponudi dio kugle koji naliježe na sjedište otvrdnuto wolfram karbidom dok je ostatak kugle presvučen ENP-om, ili da, ukoliko mu to tehnologiji proizvodnje više odgovara, proizvođač cijelu kuglu presvuče wolfram karbidom. Cilj presvlačenja

wolfram karbidom je da se obezbjedi zaštita zaptivne površine na abraziju i trošenje. Dakle, netačno ponuđač tumači da su ova dva uslova kontradiktorna. već se isključivo radi o dodatnoj mogućnosti ponuđačima zbog različitih tehnologija proizvodnje da dostave ili jedno ili drugo. Nadalje, isto je i kod zaptivnog sistema PMSS - dosjedne površine moraju biti otvrdnute i proizvođač mora dokazati isto priloženom dokumentacijom i skicama izvedbe dosjeda (koje su površine presvučene kojim premazom, ojačane dosjedne površine). U cilju jasnijeg razumijevanja postavljenog zahtjeva na stranici 55. projektnog zadatka, niže navodimo razdvojene zahtjeve za kuglaste slavine koje trebaju biti u jednoj od sljedećih izvedbi što dakle upućuje da se ne radi o preferiranju određenog ponuđača niti kontradiktornosti navedenih zahtjeva:
A) kuglaste slavine s metalnim rotirajućim dosjedima -Materijal tijela slavine i prirubnice: ASTM A350 Gr.LF2/A 516 Gr. 70 ili jednakovrijedan;
-Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući, niklano debljine sloja min. 25 mikrona;
-Materijal prstena sjedišta AISI 410 SS
-Vreteno: ASTM A 105 / AISI 4130, niklano min. 25 mikrona;
-Vijci i matice: ASTM A 193 B7/194 2H;
-O-prsten i mekani dosjedi: PTFE/NYLON;
ILI
B) kuglaste slavine s dosjedima metal-metal -Materijal tijela slavine i prirubnice: ASTM A350 Gr.LF2/A 516 Gr. 70 ili jednakovrijedan;
-Materijal kugle: AISI 4130/ASTM A 694 Gr. F 50 ili odgovarajući, niklano debljine sloja min. 25 mikrona, dodatno otvrdnuto slojem wolfram carbide (TCC) debljine 300 mikrona;
-Materijal prstena sjedišta AISI 410 SS otvrdnuto slojem wolfram carbide (TCC) debljine 300 mikrona
-Vreteno: ASTM A 105/AISI 4130, niklano min. 25 mikrona;
-Vijci i matice: ASTM A 193 B7/194 2H;
-O-prsten i mekani dosjedi: PTFE/NYLON;
Također, žalitelj u žalbi navodi da su navedeni uslovi kontradiktorni pa između ostalog navodi daje isto opisano i u drugim dijelovima tenderske dokumentacije i poziva se na (tačku 1010), međutim ova tačka ne postoji uopće u tenderskoj dokumentaciji i projektnom zadatku, te nije jasna namjera žalitelja navođenje nepostojeće tačke kao i nepostojećih uslova u tenderskoj dokumentaciji".

Ocjenjujući žalbeni navod žalitelja u kontekstu zakonksih odredbi i tenderskih uvjeta ovo tijelo je nakon uvida u Aneks 12 – Projektni zadatak, utvrdilo da je na strani 55. tenderske dokumentacije ugovorno tijelo jasno razdvojilo dvije dopuštene izvedbe kuglastih slavina, i to:

A) kuglaste slavine s metalnim rotirajućim dosjedima, te

B) kuglaste slavine s dosjedima metal-metal.

Za izvedbu pod tačkom B) izričito je propisano da *materijal kugle treba biti AISI 4130/ASTM A694 Gr. F50 ili odgovarajući, niklan debljine minimalno 25 mikrona, dodatno otvrdnut slojem volfram karbida (TCC) debljine 300 mikrona, dok je za prsten sjedišta također zahtijevano otvrdnjavanje istim slojem volfram karbida.*

Ovo tijelo zaključuje da iz ovako propisane tehničke specifikacije ne proizlazi unutrašnja kontradiktornost, kako to žalitelj tvrdi, nego upravo suprotno — tehnički zahtjev jasno razlikuje osnovni antikorozivni zaštitni sloj kugle (ENP/niklanje) od dodatnog funkcionalnog otvrdnjavanja zaptivne površine volfram karbidom na mjestu dosjeda.

Drugim riječima, zahtjev za niklanim slojem minimalne debljine 25 mikrona odnosi se na osnovnu zaštitu materijala kugle od korozije i općih radnih uticaja, dok dodatni sloj volfram karbida debljine 300 mikrona predstavlja poseban zahtjev za površine koje ostvaruju metal-metal zaptivanje i koje su izložene abraziji, trošenju i visokim pritiscima. Ta dva tehnička zahtjeva nisu međusobno isključiva, već su komplementarna i funkcionalno logično povezana.

Ovo tijelo je također cijenilo izjašnjenje ugovornog tijela da je ponuđačima ostavljena sloboda da, ovisno od vlastite tehnologije proizvodnje, ili samo dosjednu površinu kugle dodatno otvrdnu volfram karbidom, dok ostatak kugle ostaje ENP zaštićen, ili cijelu kuglu izvedu sa slojem volfram karbida, što potvrđuje da tehnička specifikacija nije ograničavajuća niti kontradiktorna, nego je prilagođena različitim proizvodnim tehnologijama različitih proizvođača.

Dodatno, napominjemo da ugovorno tijelo pravilno zaključuje da se žalitelj u žalbi poziva na navodnu „tačku 1010" tenderske dokumentacije, koja kao takva uopće nije ni propisana, zbog čega taj dio žalbenog navoda nije potkrijepljen konkretnim dokazima niti se na njemu može zasnivati zaključak o nejasnoći tehničke specifikacije.

Imajući u vidu sve naprijed izneseno, te odredbu članka 102. stavak (3) ZJN, ovo tijelo ističe da žalitelj nije dokazao niti učinio vjerojatnim postojanje stvarne tehničke kontradiktornosti koja bi onemogućila sastavljanje pravilne i konkurentne ponude, dok je nasuprot tome, ugovorno tijelo u smislu članka 102. stavak (2) ZJN dalo razumno i stručno utemeljeno objašnjenje kompatibilnosti ENP i TCC slojeva u različitim funkcionalnim zonama kugle. Slijedom navedenog, ovaj žalbeni navod se ocjenjuje neutemeljenim.

U četvrtom žalbenom navodu žalitelj ukazuje na neprecizne kriterije za ispitivanja prema API 6D Annex B. Ugovorni organ u Projektnom zadatku, u dijelu koji se odnosi na zahtjeve za kuglaste slavine - tražena ispitivanja, propisuje obavezu provođenja ispitivanja u skladu sa standardom API 6D Annex B, međutim ne definiše mjerljive kriterije prihvatljivosti rezultata tih ispitivanja. Samo formalno upućivanje na standard, bez preciziranja konkretnih zahtijevanih performansi (npr. nivo dozvoljenog propuštanja, klasa zaptivanja, trajnost, broj ciklusa, itd.), ne ispunjava zakonski

standard jasnoće i preciznosti tehničkih specifikacija. Naime, ponuđači moraju unaprijed znati koje će konkretne vrijednosti i performanse Ugovorni organ smatrati zadovoljavajućim, kako bi mogli pripremiti tehnički usklađenu i uporedivu ponudu. Ovakvo neodređeno pozivanje na standard ostavlja prostor za naknadno i arbitrarno tumačenje rezultata ispitivanja u fazi evaluacije ponuda, što je u suprotnosti sa članom 54. stav (1) ZJN, kojim je propisano da tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, kao i sa članom 3. ZJN koji nalaže transparentnost i jednak tretman ponuđača. Dodatno, član 42 Direktive 2014/24/EU zahtijeva da tehničke specifikacije budu formulisane na način koji omogućava jasnu i nedvosmislenu identifikaciju zahtjeva ugovornog organa, kako bi svi ekonomski operatori mogli razumjeti predmet nabavke i pripremiti ponude na uporedivoj osnovi. U konkretnom slučaju, izostanak mjerljivih kriterija prihvatljivosti dovodi do situacije u kojoj ponuđači ne raspolažu istim informacijama o standardu koji treba ispuniti, čime se narušava princip jednakog tretmana.
Slijedom navedenog, predmetna odredba tenderske dokumentacije predstavlja nejasno i pravno nedopušteno definisanje tehničkih zahtjeva, koje omogućava subjektivnu evaluaciju ponuda i time ugrožava zakonitost postupka javne nabavke, kao i same tenderske dokumentacije koja je suprotna ZJN.

U Izjašnjenju na žalbu ugovorno tijelo ističe da je pozivanje na međunarodno priznati standard API 6D Annex B dovoljno da se osigura objektivnost i transparentnost, jer standard sam po sebi sadrži mjerljive parametre. Ugovorni organ je postupio u skladu s odredbom člana 54. Zakona o javnim nabavama Bosne i Hercegovine, kojom je propisano da se tehničke specifikacije mogu definirati pozivanjem na standarde, tehničke ocjene ili tehničke specifikacije, uz obavezu osiguranja jednakog i ne diskriminirajućeg pristupa svim ponuđačima. Navedeno je ujedno u skladu i s članom 42. Direktive 2014/24/EU, kojim je predviđeno da se tehničke specifikacije mogu utvrditi upućivanjem na tehničke standarde i druge normativne dokumente, pod uslovom da takvo upućivanje ne dovodi do neopravdanog ograničavanja tržišne konkurencije. Suprotno navodima žalitelja, upućivanje na standard API 6D Annex B, ne može se smatrati neodređenim ili nepreciznim zahtjevom, budući da se radi o opće prihvaćenom tehničkom standardu koji sadrži jasno utvrđene i mjerljive kriterije prihvatljivosti. API 6D je standard za konstrukciju, proizvodnju i ispitivanje slavina (ventila) gdje je navedeno sve, uključujući kriterije prihvatljivosti kao i povezane standarde. U annexu B su navedena dodatna ispitivanja koja ugovorni organ traži, a ne podrazumijevaju se za svaki API 6D slavinu (ventil). Slijedom toga, kriteriji na koje se žalitelj poziva kao nedostajuće, sadržani su u samom standardu, na koji se tenderska dokumentacija izričito referira. Okolnost da ugovorni organ nije u tekstu tenderske dokumentacije dodatno elaborirao sve tehničke elemente tog standarda ne može se ni sa kojeg aspekta smatrati povredom zakona, niti dovodi u pitanje zakonitost postavljenih tehničkih specifikacija. Dakle, postavljeni uslov u tenderskoj dokumentaciji koji se odnosi na ispitivanja u skladu sa API 6D Annex B, se isključivo odnosi na osiguranje kvalitete i sigurnosti ponuđene opreme. S obzirom da se ugovorni organ poziva na standard sasvim je jasno da takav standard je već propisao uslove i referentne vrijednosti

itd. koje je potrebno zadovoljiti te ugovorni organ nije obavezan definisati dodatno kriterije prihvatljivosti rezultata tih ispitivanja, a kako to žalitelj pogrešno tumači u ovom žalbenom navodu. Stoga, ni ovaj navod nije osnovan.

Uvidom u predmetnu tendersku dokumentaciju ovo tijelo je utvrdilo da je propisan sljedeći zahtjev:

„A) Zahtjevi za kuglaste slavine

(.....)

-Dimenzije, ispitivanje i označavanje će biti u skladu sa standardom API 6D, najnovije izdanje, uz dodatne zahtjeve za ispitivanje u skladu sa API 6D Annex B.

-Tražena ispitivanja:

- *API 6D Visokotlačno ispitivanje plinom tačka B.4.2, sjedišta*
- *API 6D Visokotlačno ispitivanje plinom tačka B.4.1, kućište*
- *API 6D Niskotlačno ispitivanje sjedišta zrakom*
- *Ispitivanje rasterećenja kućišta*
- *Anti statičko ispitivanje"*

Razmatrajući žalbeni navod ovaj organ je izvršio uvid u Aneks 12 – Projektni zadatak, te utvrdio da je ugovorni organ u dijelu „Zahtjevi za kuglaste slavine – tražena ispitivanja" izričito propisao *da će dimenzije, ispitivanje i označavanje biti u skladu sa standardom API 6D, najnovije izdanje, uz dodatne zahtjeve za ispitivanje u skladu sa API 6D Annex B, nakon čega su taksativno navedena pojedina tražena ispitivanja, i to:*

API 6D visokotlačno ispitivanje plinom, tačka B.4.2 – sjedišta.
API 6D visokotlačno ispitivanje plinom, tačka B.4.1 – kućište.
API 6D niskotlačno ispitivanje sjedišta zrakom,
ispitivanje rasterećenja kućišta,
antistatičko ispitivanje.

Dakle ovo tijelo konstatira da ovako formuliran zahtjev nije neprecizan niti ostavlja prostor za proizvoljno tumačenje, kako to žalitelj navodi. Naime, odredbom članka 54. stavak (2) točka a) ZJN izričito je propisano da se tehničke specifikacije mogu određivati pozivanjem na međunarodne standarde i druge tehničke referentne sisteme, pri čemu je svrha takvog normativnog upućivanja upravo da se ugovorno tijelo osloni na već postojeće, stručno verificirane i međunarodno prihvaćene kriterije kvalitete, ispitivanja i prihvatljivosti. U konkretnom slučaju, standard API 6D predstavlja međunarodno priznati tehnički standard za projektiranje, proizvodnju, ispitivanje i označavanje cjevovodnih kuglastih slavina, dok Annex B sadrži dodatna ispitivanja i jasno definirane metodologije, uključujući kriterije prolaznosti/neprolaznosti, dozvoljene razine propuštanja, ispitne medije, trajanje testa i druge mjerljive parametre. Slijedom toga, ovo tijelo

zaključuje da su svi elementi koje žalitelj smatra „nedostajućim" već sadržani u samom standardu na koji se tenderska dokumentacija izričito poziva.
Suprotno žalbenim navodima, zakon ne obvezuje ugovorno tijelo da u tekst tenderske dokumentacije doslovno prenosi sadržaj međunarodnog standarda, niti da dodatno razrađuje kriterije koji su već precizno uređeni samim standardom. Takvo ponavljanje ne bi doprinijelo većoj jasnoći, nego bi samo dovelo do nepotrebnog dupliciranja normativnog sadržaja i mogućeg odstupanja od izvornog standarda. Ovo tijelo je naročito cijenilo da je ugovorno tijelo, osim općeg pozivanja na API 6D Annex B, dodatno navelo i konkretne točke standarda (B.4.1 i B.4.2), čime je još preciznije odredilo koja ispitivanja moraju biti provedena i prema kojim pravilima. Time je ponuđačima omogućeno da bez ikakve pravne ili tehničke neizvjesnosti utvrde točan sadržaj zahtjeva i pripreme tehnički usporedive ponude.

Pozivanje žalitelja na članak 42. Direktive 2014/24/EU ne može dovesti do drugačijeg zaključka, budući da i navedena direktiva izričito dopušta određivanje tehničkih specifikacija upućivanjem na standarde, upravo radi osiguravanja jednoobraznog razumijevanja tehničkih zahtjeva među svim ekonomskim operatorima. Također, u smislu članka 102. stavak (3) ZJN, žalitelj nije dokazao niti učinio vjerojatnim na koji bi način pozivanje na API 6D Annex B moglo dovesti do neujednačene evaluacije ponuda, posebno imajući u vidu da su kriteriji prihvatljivosti objektivno zadani samim standardom i ne ovise od diskrecijske ocjene ugovornog tijela, zbog čega je i četvrti žalbeni navod ocijenjen kao neutemeljen.

U petom žalbenom navodu žalitelj navodi da je točkom 13.2. tenderske dokumentacije zahtjevana „Izjava o usklađenosti s ATEX direktivom - nije prihvatljiv dokaz ako nije naveden broj i institucija gdje se čuva dokumentacija".
Ovakav zahtjev nije u skladu sa relevantnim propisima Evropske unije. Naime, prema Direktivi 2014/34/EU (ATEX), za određene kategorije mehaničke opreme, uključujući kuglaste slavine, proizvođač može dokazati usklađenost putem EU Declaration of Conformity, bez obaveznog angažmana ovlaštenog tijela. Uvođenjem dodatnog zahtjeva za navođenje broja i institucije gdje se dokumentacija čuva, Ugovorni organ faktički postavlja strožije uslove od onih predviđenih relevantnim EU propisima, bez da je za to dao tehničko ili funkcionalno opravdanje. Time se narušava princip proporcionalnosti iz člana 3. ZJN, kao i obaveza da se tehnički zahtjevi definišu na način koji ne ograničava konkurenciju više nego što je nužno za ostvarenje svrhe nabavke. Ovakvo postupanje predstavlja nepotrebnu prepreku tržišnom nadmetanju i dovodi ponuđače u neravnopravan položaj. Istovremeno, cjelokupna tehnička specifikacija sadrži niz nejasnoća i unutrašnjih kontradikcija koje dodatno ograničavaju konkurenciju. U tenderskoj dokumentaciji su paralelno navedeni zahtjevi za tungsten carbide premaz debljine 300 pm (tipičan za metal-metal zaptivanje) i ENP premaz kugle minimalne debljine 25 pm (tipičan za sisteme sa mekim zaptivanjem), pri čemu nije jasno da li su ovi zahtjevi kumulativni ili alternativni. Budući da se radi o različitim tehničkim konceptima zaptivanja, ovakva formulacija čini specifikaciju nejasnom

i otežava ponuđačima pripremu tehnički usklađene ponude. Dodatno, iz tenderske dokumentacije nije jasno da li su prihvatljiva savremena tehnička rješenja koja se široko koriste u gasnoj industriji, poput koncepta Primary Metal Seat / Secondary Soft Seal (PMSS), gdje se kombinuje metal-metal primarno zaptivanje i sekundarno zaptivanje putem soft materijala (npr. PTFE ili PEEK). Ovakva rješenja su tehnički validna, pouzdana i zastupljena kod renomiranih proizvođača, te njihovo implicitno isključivanje, bez jasnog obrazloženja, predstavlja ograničavanje konkurencije. Nejasnoće se dodatno produbljuju činjenicom da je u prethodnom postupku javne nabavke istog predmeta, nakon postavljenih pitanja putem Portala javnih nabavki, Ugovorni organ prihvatio i razjasnio mogućnost nuđenja alternativnih tehničkih rješenja, uključujući PMSS koncept. U tom kontekstu nije jasno iz kojeg razloga takvo pojašnjenje nije inkorporirano u novu tendersku dokumentaciju, već se ponovo uvode nejasnoće u pogledu prihvatljivih rješenja. Nadalje, Ugovorni organ upućuje na ispitivanja u skladu sa API 6D Annex B, ali ne definiše kriterije prihvatljivosti rezultata tih ispitivanja. Takvo pozivanje na standard bez preciziranja mjerljivih zahtjeva ostavlja prostor za arbitrarnu procjenu ponuda u fazi evaluacije, što je suprotno principu transparentnosti iz člana 3 ZJN i obavezi iz člana 54 stav (1) da tehničke specifikacije budu jasne i omogućavaju jednak pristup nadmetanju.

U izjašnjenju na žalbu ugovorno tijelo pojašnjava da je zahtjev uveden radi osiguranja provjerljivosti i sigurnosti, što je u skladu sa principom proporcionalnosti i svrhom nabavke. Ovaj zahtjev ne predstavlja diskriminaciju, već dodatnu garanciju sigurnosti. U prilog ovoj činjenici govori i podatak da veliki broj proizvođača ove opreme posjeduje ATEX certifikat, te se isto tako provjerom postupaka nabavki za istu opremu ugovornih organa u regionu jasno može utvrditi da se upravo ovaj zahtjev postavlja u tenderskim dokumentacijima kako bi se osigurala kvaliteta isporučenog proizvoda. U cijelosti prema tehničkim uslovima rada sistema ugovornog organa, ugovorni organ izričito zahtijeva, opremu s valjanim ATEX certifikatom u skladu s Direktivom 2014/34/EU čl. 13 (b) budući će ista biti ugrađena u prostor ugrožen eksplozivnom atmosferom klasificiran kao Zona 1. Što znači da je ovakav zahtjev u potpunosti tehnički i funkcionalno opravdan i da je u potpunosti usklađen sa Direktivom 2014/34/EU. Ugovorni organ želi pritom naglasiti da u vrijeme kada se u cijelom svijetu pooštravaju mjere protiv ispuštanja gasa u atmosferu i kada se promovira upotreba hidrogena u gasovodnim mrežama, smanjivanje tehničkih zahtjeva i kriterija da bi se udovoljilo proizvođačima i trgovcima robom koja iste na zadovoljava, ugovornom organu nije prihvatljivo i ne želi preuzeti odgovornost za ugradnju opreme s nedostatnim dokazima kvalitete, imajući u vidu opasnost i rizik koji podrazumjeva bavljenje ovim poslom, te se isključivo zbog toga zahtijevaju proizvodi najbolje kvalitete kako bi se smanjio rizik. Zbog svega navedenog ovaj žalbeni navod se smatra neosnovanim. Ugovorni organ još jedno napominje da je isti postupak javne nabavke već provodio sa identično postavljenim uslovima i da je i žalitelj aktivno uzeo učešće u istom, dostavljajući svoju ponudu i da pri tome prilikom objave tenderske dokumentacije nije imao primjedbi niti je ulagao žalbu na istu.

Razmatrajući posljednji žalbeni navod, ovo tijelo je izvršilo uvid u točku 13.2. tenderske dokumentacije, te utvrdilo da je ugovorno tijelo zahtijevalo:

„ATEX certifikat za ponuđene slavine za pozicije 1. i 4., uz napomenu da izjava o usklađenosti s ATEX direktivom nije prihvatljiv dokaz ako nije naveden broj i institucija gdje se čuva dokumentacija;

ATEX certifikat za aktuatore za poziciju 1., uz istu napomenu."

Dakle, iz izjašnjenja ugovornog tijelo vidljivo je da ugovorno tijelo daje jasne i konkretne razloge postavljanja predmetnog uvjeta u smislu da se predmetna oprema ugrađuje u prostor klasificiran kao Zona 1 s potencijalno eksplozivnom atmosferom, zbog čega zahtjevi u pogledu sigurnosti i provjerljivosti usklađenosti moraju biti postavljeni na višem nivou nego kod standardne industrijske opreme

Također, uz jasnu argumentaciju ugovorno tijelo upućuje na zahtjeve koji se postavljaju u suvremnim uvjetima - pooštrene sigurnosne zahtjeve, kontrole fugitivnih emisija gasa i mogućnosti buduće upotrebe hidrogena u mreži, koja nužno mora uvažiti prilikom pripreme tenderske dokumentacije, te slijedom iznesenog inzistira na dokazima koji omogućavaju punu tehničku dosljednost i naknadnu verifikaciju usklađenosti.

U takvim okolnostima sasvim je prihvatljivo da ugovorno tijelo, pored formalne izjave proizvođača zahtijeva i identifikacijske podatke koji omogućavaju neposrednu provjeru tehničke dokumentacije na kojoj se izjava zasniva.

Imajući u vidu činjenicu da je predmetnom spornom pitanju ugovorno tijelo pristupilo uvjerljivijem raspravljanju na ozbiljniji, kvalitetniji način, nudeći ključne argumente koji upućuju na neophodnost postavke predmetnog uvjeta - usmjerenosti ka zaštiti sigurnosti sustava, ljudi i okoliša-, te u odnosu na sporno pitanje dalo zadovoljavajući odgovor koji doprinosi stvaranju pouzdanog uvjerenja u održivost predmetnog sadržaja, to ovo tijelo cijeni da je predmetni zahtjev u neposrednoj vezi s predmetom nabave i srazmjeran stupnju rizika koji nosi ugradnja kuglastih slavina i aktuatora u gasni transportni sustav.

S druge strane, žalitelj nije u smislu članka 102. stavak (3) ZJN dokazao niti učinio vjerojatnim da sporni zahtjev onemogućava sudjelovanje proizvođača koji zakonito posjeduju ATEX usklađenu opremu. Sama tvrdnja da se usklađenost "može dokazivati i izjavom proizvođača" nije dovoljna da ospori pravo ugovornog tijela da, imajući u vidu visokorizičnu namjenu opreme, zahtijeva dodatne podatke radi provjere autentičnosti i sljedivosti te izjave.

Također, suprotno žalbenim navodima, ovo tijelo ne nalazi da je ugovorno tijelo propisalo strožiji režim od onog predviđenog Direktivom 2014/34/EU, budući da navedena direktiva polazi od obveze proizvođača da tehničku dokumentaciju sastavi, čuva i učini dostupnom nadležnim tijelima, a kod modula koji uključuju prijavljeno tijelo (notified body) identifikacija certifikata i tijela koje

raspolaže dokumentacijom predstavlja uobičajen i objektivno provjerljiv element dokazivanja usklađenosti.
Stoga, zahtjev da uz izjavu bude naznačen broj dokumenta i institucija kod koje se čuva tehnička dokumentacija ne predstavlja novi materijalni uvjet kvalitete proizvoda, nego isključivo procesni zahtjev provjerljivosti dostavljenog dokaza. Slijedom navedenog, i ovaj žalbeni navod se ocjenjuje neutemeljenim.

Zbog svega navedenog, ovo tijelo ističe da su navodi žalitelja djelomično utemeljeni, zbog čega usvaja žalbu i poništava predmetnu tendersku dokumentaciju.

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade žalbenog postupka u iznosu od 7.500,00 KM izvršit će se posebnim aktom, a u skladu sa člankom 108. stavak (7) Zakona o javnim nabavama i člankom 5. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih člankom 108. Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj: 61/24).

Na temelju činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, sukladno članu 104. i 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ovo tijelo riješilo je žalbu, kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Uputa o pravnom lijeku: Ovo rješenje je konačan upravni akt. Protiv ovog rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
mr.sci. Amar Hadžiomerović

Dostaviti:
- Fagas d.o.o. Sarajevo
- BH-Gas d.o.o. Sarajevo
- evidencija
- a/a